

USCIRF- RECOMMENDED FOR COUNTRIES OF PARTICULAR CONCERN (CPC)

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတကာ ဘာသာရေးလွတ်လပ်မှု အဖွဲ့အစည်း (USCIRF) သည် နိုင်ငံရေးပိတ်ဆို့မှု ဝါဒလျက် သီးခြားရပ်တည်နေသော အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ဝယ်ဒရပ်အစိုးရ၏ ကော်မရှင် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး ပြည်ပနိုင်ငံများရှိ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လွတ်လပ်စွာ ကွယ်လွန်သည့် သို့မဟုတ် ယုံကြည်စွာ ကျင့်စားခြင်းမရှိဘဲ ဖမ်းဆီးခံရသူများကို စောင့်ကြည့်ကြည့်ရှုပါသည်။ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတကာ ဘာသာရေးလွတ်လပ်မှု အက်ဥပဒေ (IRFA) အရ ဖွဲ့စည်းခဲ့သော USCIRF သည် ပြည်ပတွင် လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်စွာ ကွယ်လွန်သည့် သို့မဟုတ် ယုံကြည်စွာ ကျင့်စားခြင်းမရှိဘဲ ဖမ်းဆီးခံရသူများကို နိုင်ငံတကာအဆင့်အတန်းများအသုံးပြုလျက် စောင့်ကြည့်ကြည့်ရှုပြီး နိုင်ငံတော်သမ္မတ၊ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးနှင့် အထက်လွှတ်တော်တို့ကို မူဝါဒရေးရာ အကြံပြုချက်များ ပေးပါသည်။ USCIRF သည် အမေရိကန်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ သီးခြား ရပ်တည်လျက် ကွဲပြားသောအဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ် နှစ်ပတ်လည် အစီရင်ခံစာသည် နယ်မြေဒေသရှိ မတရားဖိနှိပ်မှုများကို မှတ်တမ်းတင်ထားရန်နှင့် အမေရိကန်အစိုးရထံ မူဝါဒရေးရာ သီးခြားအကြံပြုချက်များပေးရန် မဟာမင်းကြီးများနှင့် ကွမ်းကျင်သူ ပညာရှင်ဝန်ထမ်းများ၏ တစ်နှစ်စာအလုပ်၏ အထွတ်အထိပ်ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၂၀ နှစ်ပတ်လည်အစီရင်ခံစာတွင် ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတုန့်အထိ အကြောင်းအရာများကို ဖော်ပြထားပါသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းကာလမတိုင်မီနှင့် ၎င်းကာလနောက်ပိုင်းတွင် ပေါ်ပေါက်သည့် အရေးပါသော အဖြစ်အပျက် အချို့ကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။ USCIRF အကြောင်း အချက်အလက်များ ထပ်မံရယူရန် [ဤနေရာရှိ](#) ဝက်ဘ်ဆိုက်တွင် ကြည့်ပါ။ သို့မဟုတ် 202-523-3240 ရှိ USCIRF ကို တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ပါ။

အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် မြန်မာအစိုးရသည် ထူးခြားစွာ ဆိုးရွားသည့် ဘာသာရေး ချိုးဖောက်မှုများကို အနှံ့အပြား ဆက်လက်ကျူးလွန်ခဲ့ပြီး အထူးသဖြင့် ရိုဟင်ဂျာ မွတ်စလင်များအပေါ်တွင် ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသားများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည့် ပဋိပက္ခနှင့် အများပြည်သူ ရိုင်းခုံငှားများ လျော့နည်း လာခြင်းသည် ဘာသာရေးကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် တိုက်ဆိုင်လေ့ရှိပြီး ထို့ကြောင့် လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ခွင့် သို့မဟုတ် ယုံကြည်ခွင့်ကို ဆိုးဆိုးရွားရွား ကန့်သတ်ထားသည်။

၂၀၁၉ ခုနှစ်ကာလအတွင်း မြန်မာ့တပ်မတော်သည် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် စစ်ဆင်ရေးများ ဆက်လက်ဆင်းခဲ့သဖြင့် ရိုဟင်ဂျာများ အကြီးအကျယ် အိုးအိမ်ဆုံးရှုံးခဲ့ရပါသည်။ ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လအထိ ခန့်မှန်းခြေ အရပ်သား အယောက် ၉၃၀၀၀၀ သည် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံ ကောက်ဆစ်ဘားရှိ စခန်းများတွင် နေကြပြီး ၎င်းတို့အထဲတွင် မွတ်စလင်များ၊ ခရစ်ယာန်များနှင့် ဟိန္ဒူများ ပါဝင်ပါသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ကျန်ရှိသည့် ရိုဟင်ဂျာများသည် ၎င်းတို့၏ရွာများမှ ထွက်ခွာခွင့်မရှိဘဲ မရှိ သို့မဟုတ် အထောက်အပံ့မရှိဘဲ ဝေးပြေးနေရပြီး ဝင်ငွေ မရနိုင်ကြောင်းကို ၂၀၁၉ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ကုလသမဂ္ဂ (UN) အထူးကိုယ်စားလှယ် ယန်ဟီးလီက [တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။](#)

၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ USCIRF သွားရောက်ခဲ့စဉ်က သိခဲ့ရသည့်အတိုင်း ပြည်တွင်း၌ အိုးအိမ်ဆုံးရှုံးခဲ့သူ ရိုဟင်ဂျာ ခန့်မှန်းခြေ အယောက် ၁၂၀၀၀၀ သည် စခန်းများ၌သာ နေရန် ကန့်သတ်ထားပြီး ၎င်းတို့၏ လုပ်ရားများကို ကြီးမားစွာ ကန့်သတ်ထားခြင်း၊ ပညာရေး သို့မဟုတ် ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု လှူဒါန်းမှုနည်းပါးခြင်း၊ အလုပ်အကိုင် နည်းပါးခြင်းနှင့် ID ကတ်ပြားများ ရရှိမှု မရှိခြင်းများ ရှိနေပါသည်။ ဇူလိုင်လတွင် အစိုးရမှ ရခိုင်နှင့် ချင်းပြည်နယ်တို့ရှိ နေရာများ၌ အင်တာနက် ဖြတ်တောက်ခြင်း၊ ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းသည် အန္တရာယ် အလွယ်တကူ ကျရောက်နိုင်သည့် လူဦးရေများသို့ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု အထောက်အပံ့များ ရောက်ရှိခြင်းအပေါ် အတားအဆီးဖြစ်ပြီး တပ်မတော်၏ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုများကို စောင့်ကြည့်နိုင်စွမ်းကို ကန့်သတ်မည် ဖြစ်ကြောင်း လူ့အခွင့်အရေး အဖွဲ့များက [ထုတ်ဖော် ပြောခဲ့ပါသည်။](#) အင်တာနက်ပိတ်ပင်မှုများကို စက်တင်ဘာလ တွင် ဖယ်ရှားခဲ့သော်လည်း ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် [ပြန်လည်ရပ်တန့်ခဲ့ပါသည်။](#) တပ်မတော်မှ အရပ်သားများကို လက်လွတ်စပယ် သတ်ဖြတ်ခြင်းနှင့် အိုးအိမ်များ၊ ဗလီများနှင့် အစားအစာဆိုင်များကို ဖျက်ဆီးခြင်းတို့ ဆက်လက်ပြုလုပ်နေကြောင်း အစီရင်ခံစာများ ဆက်လက် ထွက်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် အထူးကိုယ်စားလှယ် ယန်ဟီးလီက "ဒုက္ခသည်များ နေရပ်ပြန်ရန် ဘေးမကင်း သို့မဟုတ် တာရှည်ခံမည် မဟုတ်" ဟု [ကောက်ချက်ချခဲ့ပါသည်။](#) လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုကို အသုံးပြုခြင်း အပါအဝင် တပ်မတော်၏ လုပ်ရပ်များသည် ၎င်း၏ "လူမျိုးတန်း သတ်ဖြတ်မှုဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်" ကို ညွှန်ပြနေကြောင်း ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဒြပ်စင်လ ကုလသမဂ္ဂ၏ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သီးခြား အချက်အလက် ရှာဖွေရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့ [အစီရင်ခံစာ](#) မှ ကောက်ချက်ချခဲ့ပါသည်။ ဤညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုများသည် ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ ကမန်း မွတ်စလင်များနှင့်

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ အပါအဝင် အခြားအုပ်စုများ အပေါ်လည်း သက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။ (ရခိုင်တိုင်းရင်းသား ဗုဒ္ဓဘာသာအဖွဲ့) ရခိုင်တပ်မတော်နှင့် တပ်မတော်အကြား အကြမ်းဖက်မှုသည် ချင်းပြည်နယ်အတွင်း ဖွံ့ဖြိုးသွားပြီး တိုင်းရင်းသား ချင်းလူမျိုးများစွာ အိုးအိမ် ဆုံးရှုံးခဲ့ ပါသည်။ အာဏာပိုင်များအပြင်၊ လက်နက်ကိုင် တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများသည်လည်း ဘာသာရေးဆိုင်ရာ လွတ်လပ်မှု ချိုးဖောက်မှုများအတွက် တာဝန်ရှိခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ခရစ်ယာန် သင်းအုပ်ဆရာများ အပါအဝင် အရပ်သားများကို ရခိုင်တပ်မတော်မှ အမွေခေါ်ဆောင်သွား ခဲ့ကြောင်း အစီရင်ခံစာများ ရှိခဲ့ပါသည်။

အစီရင်ခံစာညွှန်ကာလနောက်ပိုင်း ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၉ ရက်တွင် ဂမ်ဘီယာနိုင်ငံမှ စွဲဆိုခဲ့သည့်အမှုအပေါ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားရုံးက တပ်မတော်နှင့် ပုံမှန်မဟုတ်သည့် မည်သည့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့မဆိုက ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် "လူမျိုးတန်းသတ်ဖြတ်သည့် လုပ်ရပ်များ မလုပ်ရန်" မြန်မာနိုင်ငံသည် "၎င်းတပ်မတော်နှင့်စွမ်းရှိသမျှ ဆောင်ရွက်" ရမည်ဟု ယာယီစီရင်ချက်ကို [ကြေညာခဲ့ပါသည်။](#) ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုများအတွက် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တရားစီရင်ပိုင်ခွင့် အမှုတစ်ရပ်ကို အာရှတိုင်းနားနိုင်ငံကလည်း မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် တရားစွဲခဲ့ပြီး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုတရားရုံးက ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် တပ်မတော်များ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုတစ်ရပ် စတင်ခဲ့ပါသည်။

အမှန်စကားများ၊ သတင်းအမှားများအပြင် အထူးသဖြင့် လူနည်းစုများကို ခြိမ်းခြောက်ရန် အစိုးရမဟုတ်သူများနှင့် အစိုးရအရာရှိများက အသုံးပြုသည့် Facebook အပါအဝင် လူမှုမီဒီယာများ၌ ဖြန့်ဖြူးသည့် အကြမ်းဖက်ရန် လှုံ့ဆော်မှုတို့သည် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေသော အကြမ်းဖက်မှုကို မီးလောင်ရာလေပင်ပေးနေခဲ့ပါသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ အမျိုးသားရေးဝါဒီအဖွဲ့များ၏ အပြုအမူနှင့် ခြိမ်းခြောက်မှုများသည် ဘာသာရေးလွတ်လပ်ခွင့် ကန့်သတ်မှုများ၌ အခန်းကဏ္ဍ တစ်ရပ်မှ ဆက်လက်ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ် မွတ်စလင်ခန့်ကျင်ရေး အကြမ်းဖက်မှု နောက်ပိုင်း ပိတ်ထားခဲ့သော ဗလီ ၄၀ ကျော်သည် ဆက်လက်ပိတ်ထားဆဲဖြစ်ပြီး မွတ်စလင် ခေါင်းဆောင်များက ၎င်းတို့ကိုပြန်ဖွင့်ရန် ဆက်လက် [ထောက်ခံပြောဆိုနေပါသည်။](#) ရာမာဒါန် ကာလအတောအတွင်း မွတ်စလင်အသိုင်းအဝိုင်းတွင် ဝတ်ပြုအစည်းအဝေးများ ပြုလုပ်ရန် ခွင့်ပြုချက်များ ရှိသော်လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာ အမျိုးသားရေးဝါဒီများထံမှ ခြိမ်းခြောက်မှုများနောက်ပိုင်း အစိုးရမှ အစွလပ်ဝတ်ပြုကျောင်းများကို ပိတ်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၉ ခုနှစ် အစောပိုင်းတွင်၊ မေ့တတ်စာ အစွလပ်ကျောင်းများနှင့် ဧရာဝတီ တိုင်းဒေသကြီးမှ ဗလီတစ်ရပ်ကို အရာရှိများက ပိတ်ခဲ့ကြောင်း အစီရင်ခံစာများကိုလည်း USCIRF က ရရှိခဲ့ပါသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာမဟုတ်သော ဘာသာရေး အသိုင်းအဝိုင်းများသည် ဝတ်ပြုကျောင်းများ တည်ဆောက်ရန် သို့မဟုတ် ပြုပြင်ရန် ခွင့်ပြုချက် ရရန် အခက်အခဲများစွာနှင့် ပုံမှန်ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပြီး ဒေသန္တရအာဏာပိုင်များနှင့် အစိုးရမဟုတ်သည့် အာဏာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များထံမှ အနှောင့်အယှက်များနှင့် ဆက်လက် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါသည်။

အမေရိကန်အစိုးရထံ အကြံပြုချက်များ

- မြန်မာနိုင်ငံသည် နိုင်ငံတကာ ဘာသာရေး အက်ဥပဒေ (IRFA) မှ အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း ဘာသာရေးဆိုင်ရာ လွတ်လပ်မှုကို ထူးကဲစွာဆိုးရွားပြီး စနစ်တကျ ဆက်လက် ချိုးဖောက်နေမှုများကြောင့် "အထူးစိုးရိမ်ဖွယ်ကောင်းသည့်နိုင်ငံ" သို့မဟုတ် CPC အဖြစ် ပြန်လည်သတ်မှတ်ရန်၊

- ဘာသာရေးလွတ်လပ်ခွင့်အပေါ် ကြီးလေးစွာမျိုးဖောက်မှုများအတွက်တာဝန်ရှိသော မြန်မာအစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့်အရာရှိများ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ရပ်တန့်ထားခြင်းနှင့်/သို့မဟုတ် ဘာသာရေးလွတ်လပ်ခွင့် မျိုးဖောက်မှုများ အတိအကျကို ကိုးကား၍ လူ့အခွင့်အရေးများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ပြည်ပဆိုင်ခွင့်စီစဉ်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများအရ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအတွင်းသို့ ဝင်ခွင့် ပိတ်ပင်ခြင်းတို့ ပြုလုပ်၍ ပစ်မှတ်ထားသော ပိတ်ပင်မှုများ ပြုလုပ်ရန်၊
- ဆက်လက်၍ဖြစ်ပေါ်နေသော ကြီးလေးသည့် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို တုံ့ပြန်သည့်အနေနှင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် သမ္မတ၏ အမိန့်ဖြင့် ရပ်စဲခဲ့သော နိုင်ငံတကာ အရေးပေါ်စီးပွားရေး အာဏာများ အက်ဥပဒေ၊ 50 U.S.C. 1701-1706 အရ သတ်မှတ်ထားသည့် နိုင်ငံတော် အရေးပေါ်အခြေအနေကို ပြန်လည် သတ်မှတ်၍၊ ထိုရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများသည် လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ရာဇဝတ်မှုများနှင့်/သို့မဟုတ် လူမျိုးတုန်းသတ်ခြင်းအပေါ် တရားဝင် အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီခြင်း ရှိပေ၍ အတိအကျနှင့် လူသိရှင်ကြား ကောက်ချက်ချရန်နှင့်၊
- ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုအမြောက်အမြားကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်းကို ထောက်ပံ့ပေးခြင်းနှင့် ခိုင်မာစေခြင်းအပြင် သတင်းအချက်အလက်များ မျှဝေခြင်းကို ပံ့ပိုးပေးခြင်းအပါအဝင်၊ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေရေးရာ ဓနပ်မှတစ်ဆင့် မြန်မာအရာရှိများအား တာဝန်ယူစေရန် ကြိုးပမ်းချက်များကို တက်ကြွစွာပံ့ပိုးရန်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ကွန်ဂရက်လွှတ်တော်သည်-

- မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကာကွယ်မှုနှင့် တုံ့ပြန်ရေးကြိုးပမ်းမှုများကို ပံ့ပိုးရန် ထောက်ပံ့ရေးအစီအစဉ်များအတွက် ရန်ပုံငွေများကို တိုးမြှင့်ပေးရန် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

USCIRF အဓိကအရင်းအမြစ်များနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များ

- **ကော်မရှင်ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ အလည်အပတ်သွားရောက်မှု-** ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် ရန်ကင်းနှင့် နေပြည်တော်
- **ကြားနာမှု-** (နိုင်ငံသားဥပဒေများနှင့် ဘာသာရေးလွတ်လပ်မှု) [Citizenship Laws and Religious Freedom](#)
- **အချက်အလက်စာရင်း-** (တရားမျှတမှုဆီလမ်းကြောင်း- မြန်မာနိုင်ငံ ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် အပြစ်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်များအတွက် တာဝန်ယူမှု) [The Path toward Justice: Accountability for International Crimes against the Rohingya of Burma](#)
- **ဝက်ဘ်မှ စည်းဝေးပွဲများ-** (ဝက်ဘ်မှ အစည်းအဝေးအမှတ် ၂ - မြန်မာနိုင်ငံ) [Webinar #2: Burma](#)

နောက်ခံအကြောင်းအရာ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူဦးရေ အများစုမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ (၈၇.၉ ရာခိုင်နှုန်း) ဖြစ်ပြီး၊ ခရစ်ယာန်များ (၆.၂ ရာခိုင်နှုန်း)၊ မွတ်စလင်များ (၄.၃ ရာခိုင်နှုန်း)၊ နတ်ကိုးကွယ်သူများ (၀.၈ ရာခိုင်နှုန်း) နှင့် ဟိန္ဒူများ (၀.၅ ရာခိုင်နှုန်း) ရှိပါသည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ဗုဒ္ဓဘာသာကို တရားဝင်မဟုတ်ဘဲ လက်တွေ့အရ နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုထားသော်လည်း၊ ခရစ်ယာန်၊ အစ္စလာမ်၊ ဟိန္ဒူနှင့် နတ်ကိုးကွယ်မှုတို့ကိုလည်း အသိအမှတ်ပြုပါသည်။ သို့ဖြစ်သော်လည်း၊ လူများစု မြန်မာတိုင်းရင်းသား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မဟုတ်သော ဘာသာရေးနှင့် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများသည် ကာလကြာရှည်စွာ ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်မှုနှင့် ရင်ဆိုင်နေခဲ့ရသည်။ ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင်၊ မြန်မာနိုင်ငံသည် မာသကတို့သို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ အမျိုးသားရေးဝါဒီများက ပံ့ပိုးထောက်ခံသော အမျိုးဘာသာသာသနာ ဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ ဤဥပဒေများက ဘာသာရေးကူးပြောင်းမှု၊ အိမ်ထောင်ပြုမှုနှင့် မီးဖွားမှုများအပေါ် စည်းမျဉ်းများဖြင့် ထိန်းသိမ်းထားပြီး၊ ဗုဒ္ဓဘာသာမဟုတ်သူများ၊ အထူးသဖြင့် မွတ်စလင်များ၏ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ လွတ်လပ်မှုကိုလည်း ကန့်သတ်ထားသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင်၊ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (NLD) ကို ရွေးကောက်ခြင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် ဒီမိုကရေစီသို့ အသွင်ကူးပြောင်းခဲ့၏။ သို့သော်၊ တပ်မတော်သည် ပြည်ထဲရေး၊ နယ်စပ်ရေးရာနှင့် ကာကွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနများအတွက် တာဝန်ယူထားကာ လွှတ်တော်နေရာ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းကို တပ်မတော်အရာရှိများအတွက် သတ်မှတ်ထားခြင်းဖြင့် နိုင်ငံရေးအရ ကြီးမားစွာ ချုပ်ကိုင်နေဆဲဖြစ်သည်။ မကြာသေးမီနှစ်များက၊ တိုင်းရင်းသားနှင့် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ လူနည်းစုများနှင့် ပတ်သက်သော လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အရေးအခင်းများအပေါ်၊ အထူးသဖြင့် ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ တပ်မတော်စစ်ဆင်ရေးများအပေါ်၊ ဆောင်ရွက်မှုမပြုခဲ့သည့်အတွက် တိုး၍ ဝေဖန်ခံခဲ့ရသည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်အရေးအခင်းနှင့် မွတ်စလင်များအပေါ် တိုက်ခိုက်မှုများ

သောင်းကျန်းသူလှုပ်ရှားမှုကို ရိုးမယ်ခွဲ၍ မြန်မာတပ်မတော်သည် ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် ရခိုင်ပြည်နယ်၌ စစ်ဆင်ရေးများကို သိသာထင်ရှားစွာ အရှိန်အဟုန် တိုးမြှင့်ခဲ့ပြီး လူ့အမြောက်အများ ရွေ့ပြောင်းနေထိုင်မှုတစ်ရပ် စတင်ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ အပတ်အချို့အတွင်းမှာပင်၊ အရပ်သား ၇၀၀၀၀ နီးပါးသည် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်မှ ဒုက္ခသည်စခန်းများ၌ ၎င်းအကြမ်းဖက်မှု ခိုလှုံခွင့်တောင်းခံခဲ့သည်။ ထိုစစ်ဆင်ရေးများ ကာလအတွင်း၊ တပ်မတော်အနေဖြင့် အရပ်သားများကို မဆင်မခြင် သတ်ဖြတ်ခြင်းများ၊ မုဒိန်းမှုနှင့် အခြားသော လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု အမြောက်အများကျူးလွန်ခြင်း၊ ပျောက်ဆုံးခြင်း၊ အတင်းအကျပ် အစာအငတ်ခံစေခြင်း၊ အကြွင်းမဲ့ အာဏာဆန်စွာ ဖမ်းဆီးထိန်းချုပ်ခြင်းများ

တိုက်ခိုက်လုယူခြင်း၊ မီးရှို့ခြင်းနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုများ ဖျက်ဆီးခြင်းတို့ ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟု စွပ်စွဲခံခဲ့ရသည်။ အစိုးရအာဏာပိုင်များအပေါ် အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်များကလည်း ဖယ်ဖျက်မှုကို ပိတ်ခြင်းများနှင့် ဖျက်ဆီးခြင်းများပြုလုပ်ခဲ့ပြီး၊ ရိုဟင်ဂျာများကို ဝတ်ပြုခြင်း သို့မဟုတ် ဘာသာရေး ကျောင်းများတက်ခြင်းမှ တားဆီးခဲ့ခြင်း၊ အစ္စလာမ်ဘာသာရေး တုံ့ဆေးခံစေရေးများ ကျင့်သုံးမှုများကို နှောင့်ယှက်ခြင်း၊ ကိုရ်ကျမ်းများကို မတော်တရားဖြတ်ခြင်းနှင့် မီးရှို့ခြင်းနှင့် မွတ်စလင် ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်များကို ပစ်မှတ်ထား၍ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းနှင့် သတ်ဖြတ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

ဤတပ်မတော်စစ်ဆင်ရေးများ မပြုလုပ်မီ၊ ရိုဟင်ဂျာမွတ်စလင်များသည် ၁၉၈၂ ခုနှစ်ကတည်းက နိုင်ငံသားဖြစ်မှု ငြင်းပယ်ခံရခြင်းအပါအဝင်၊ ၎င်းတို့၏ တိုင်းရင်းသားဖြစ်မှုနှင့် ဘာသာရေးအတွက် ကာလ ကြာမြင့်စွာ ပစ်မှတ်ထားခံခဲ့ကြရသည်။ ရိုဟင်ဂျာများနှင့် ပို၍ကျယ်ပြန့်သည့် မွတ်စလင် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း အပေါ် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုသည် ဘာသာရေးသဘောသဘာဝ အမြဲမရှိသော်လည်း၊ ယင်းသည် ၎င်းတို့၏ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုကို ကျင့်သုံးနိုင်စွမ်းအပေါ် သက်ရောက်ခဲ့သည်။ မွတ်စလင် ဆန့်ကျင်ရေး သဘောထားနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ အမျိုးသားရေးဝါဒတို့သည် ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင်စတင်ခဲ့သည့် ဒီမိုကရေစီ လုပ်ငန်းစဉ်နှင့်အတူ ကြီးထွားလာသည်နှင့်အမျှ၊ ရိုဟင်ဂျာတို့သည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို ဆက်လက်၍ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင်၊ ရခိုင်ပြည်နယ် မွတ်စလင်ဆန့်ကျင်ရေး အကြမ်းဖက်မှု ကြောင့်၊ လူ ၂၀၀ သေဆုံးခဲ့ပြီး၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်သို့ အယောက် ၇၅၀၀ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခြင်း အပါအဝင် အယောက် ၁၄၀၀၀ ကျော် အတင်းအကျပ် ပြောင်းရွှေ့စေခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ နောက်နှစ်တွင် မိတ္ထီလာ၌၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုန်းတော်ကြီးများ အပါအဝင် လူအုပ်ကြီးများက မွတ်စလင်အိုးအိမ် ၁၅၀၀ ကျော်ကို မီးရှို့ခဲ့ကြသည်။ အစ္စလာမ်ကျောင်းများနှင့် ဖယ်ဖျက်ခြင်း တစ်ခါလင်ကျော်ကို ဖျက်ဆီးခဲ့သည်။ ထောင်မိုင်းများစွာကို အိုးအိမ် ဆုံးရှုံးစေပြီး သုံးရက်ကာလအတွင်း အနည်းဆုံး လူ ၁၀၀ ကို သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်။

ခရစ်ယာန်များအပေါ် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုများ

အချို့ခရစ်ယာန်များသည် ၎င်းတို့၏ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုကို ကျင့်သုံးနိုင်သော်လည်း အခြားခရစ်ယာန်များမှာမူ ၎င်းတို့၏ယုံကြည်မှုများအတွက် ပစ်မှတ်ထားခံကြရသည်။ ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တို့တွင် တပ်မတော်နှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများအကြား ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် အကြမ်းဖက်မှု ထပ်မံဖြစ်ပွားခဲ့သဖြင့် ခရစ်ယာန် အများပြားအပါအဝင် ထောင်မိုင်းများစွာသည် အိုးအိမ်ဆုံးရှုံးခံခဲ့ရသည်။ ဤအိုးအိမ်ဆုံးရှုံးမှုများမှာ ၂၀၁၁ ခုနှစ် တပ်မတော်နှင့် ကချင် လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်အကြား အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ပျက်စီးသွားကာတည်းက အိုးအိမ် ဆုံးရှုံးခဲ့ခြင်းဖြစ်သော လူအယောက် ၁၀၀၀၀၀ ကျော် အပြင်ဖြစ်သည်။ ကာလရှည်ကြာစွာ ဖြစ်ပွားနေသော

ပဋိပက္ခများသည် ဘာသာရေး သဘောသဘာဝ မရှိသော်လည်း၊ တပ်မတော်မှ ဘုရားကျောင်း ၃၀၀ ကျော်ကို ဖျက်ဆီးခဲ့သည်ဟု အစီရင်ခံချက်များဖြင့်၊ ခရစ်ယာန် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအပေါ် နက်ရှိုင်းစွာ ထိခိုက်ခဲ့ပါသည်။ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အထောက်အပံ့များကို ပိတ်ဆို့ထားမှု များသည်လည်း အခြေခံလိုအပ်ချက်များ ရယူနိုင်မှုကို ကန့်သတ်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၈ ခုနှစ်မှစ၍ တရုတ်ကျောင်းတော်နှစ်ခုစီ ဝပြည်သွေးစည်းညီညွတ်ရေး တပ်မတော် (UWSA) မှ ၎င်း၏ ထိန်းချုပ်နယ်မြေထဲရှိ ခရစ်ယာန်များကို ပစ်မှတ်ထားခဲ့ပါသည်။ "ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အခွန်းရောက်ဝါဒ" ကို ရင်ဆိုင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် UWSA စစ်သားများက သင်းအုပ်ဆရာ ၁၀၀ နီးပါးကို စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်းနှင့် ဖမ်းဆီးခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ အခြားသူများကို ထိုဒေသမှ ထွက်ခွာရန် အမိန့်ပေးခဲ့သည်။ ဘာသာရေးကျောင်းများနှင့် ဘုရားကျောင်းများကို ပိတ်ခဲ့သည်။ ခွင့်ပြုချက်မရှိသော ဘုရားကျောင်းများကို ဖျက်ဆီးခဲ့သည်။ ဘုရားကျောင်းအသစ်များ တည်ဆောက်ခြင်းကို တားမြစ်ခဲ့ပြီး ခရစ်ယာန် ကျောင်းသူကျောင်းသားများကို အတင်းအကျပ် စည်းရုံးခဲ့သည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ် နှောင်းပိုင်းတွင်၊ အိမ်၌သာဝတ်ပြုရန် ကတိပြုလက်မှတ်ထိုးပြီးနောက် ဖမ်းဆီးခံရသူများကို UWSA မှ [ပြန်လွှတ်ပေးလိုက်ပါသည်။](#) ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင်၊ ဘုရားကျောင်း ၁၀၀ ကျော်အနက် ၅၁ ကျောင်းကို ပြန်ဖွင့်ခဲ့ပြီး ကျန်ဘုရားကျောင်းများမှာ ပိတ်ထားဆဲရှိသည်။

အမုန်းတရားဟောပြောမှုများနှင့် လူမှုရေးမီဒီယာများ

လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်နှစ်ကာလအတွင်း၊ အင်တာနက်ထိုးဖောက်မှုများ၊ မိုဘိုင်းဖုန်း အသုံးပြုမှုနှင့် လူမှုရေး မီဒီယာများ လျင်မြန်စွာ တိုးမြှင့်လာမှုသည် အကြမ်းဖက်မှု အပြောက်အပြားအတွက် ရှေ့ပြေးနိမိတ်အဖြစ် အမုန်းတရားဟောပြောမှုနှင့် သတင်းအမှား ပြန့်ပွားမှု ဖြစ်ပေါ်ရန် အဓိကဖန်တီးသူများအဖြစ် နိုင်ငံတကာ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများက [သတိပြုခဲ့ကြပါသည်။](#) ဤဖြစ်ပေါ်နေသည့်ရေစီးကြောင်းကို တန်ပြန်သည့် အနေဖြင့် မှတ်စလင်များအပေါ် အကြမ်းဖက်ရန် လှုံ့ဆော်မှုအတွက် လူသိများသည့် မာသန်နှင့် ဘုန်းတော်ကြီး ဦးစီရသူတို့ကိုသို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ အမျိုးသားရေးပါဒီမိုကရေစီ စာမျက်နှာများကို Facebook မှ ပိတ်ပင်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် အာဏာပိုင်များသည် ခွဲခြားဆက်ဆံပြီး အချက်အလက်များ မှန်ကန်ခြင်းပင် မရှိသော သတင်း အချက်အလက်များကို ဖြန့်ဖြူးရန် Facebook ကို ပုံမှန် ဆက်လက် အသုံးပြုခဲ့ပြီး ယင်းမှာ အထူးသဖြင့် လူနည်းစုများ အပေါ်တွင် ဆန့်ကျင်၍ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် "အမုန်းတရားနှင့်

သတင်းမှား" များကို ဖြန့်ဖြူးမှုကြောင့် Facebook မှ တပ်မတော်အရာရှိအချို့ကို [တာဝန်ပိတ်ပင်](#) ခဲ့သော်လည်း၊ တပ်မတော်နှင့် ဆက်စပ်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဤအပြုအမူကို ဆက်လက် ပြုလုပ်နေသည်ဟု ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် ကမ္ဘာ့ကုမ္ပဏီမှ [အစီရင်ခံခဲ့ပါသည်။](#) ၂၀၁၉ ခုနှစ် မေလတွင် အစိုးရကို ဝေဖန်သည့်အတွက် နိုင်ငံတော် အကြည်ညိုပျက်စေမှုဖြင့် ဦးစီရသူအား ဝှင်စွဲ၍ တရားရုံးတစ်ရပ်မှ ဖမ်းဆီးဝရမ်းထုတ်ခဲ့ပါသည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု အဓိက မူဝါဒ

၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် "ရှန်ရင်းကြမ်းတမ်းသော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ" အတွက် တပ်မတော် ခေါင်းဆောင်များအပေါ် [ခရီးသွား ပိတ်ပင်မှုများ](#) အပါအဝင်၊ မြန်မာအစိုးရ၏ လူ့အခွင့်အရေးများနှင့် ဘာသာရေး လွတ်လပ်ခွင့် ချိုးဖောက်မှုများအတွက် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု အစိုးရမှ အကဲခတ်သော လုပ်ဆောင်ချက်များ ချမှတ်ခဲ့ပါသည်။ ဒီဇင်ဘာလတွင် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံခြားရေး ဌာနမှ မြန်မာနိုင်ငံအား IRFA အရ CPC အဖြစ် [ပြန်လည်သတ်မှတ်ခဲ့](#) ပြီး 22 CFR 126.1 တွင် ရည်ညွှန်းထားသော တည်ဆဲကန့်သတ်ထားသော သက်ဆိုင်ရာ သမ္မတ၏လုပ်ဆောင်ချက် အဖြစ် ပြန်လည်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ၎င်းလှည့်ပင်၊ ရခိုင်၊ ကချင်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်များတွင် "ကြီးလေးသည့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ" အတွက် တပ်မတော် ဦးစီးချုပ်နှင့် ဒုတိယတပ်ဦးစီးချုပ် အပါအဝင် တပ်မတော် ခေါင်းဆောင် လေးဦးအပေါ် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရေးဌာနမှ (ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ မင်္ဂလ္လာစကား) Global Magnitsky ပိတ်ပင်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း [ကြေညာခဲ့ပါသည်။](#) နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးလက်အောက် အရာရှိ ဒေးဗစ်ဟေးလ်က ၂၀၁၉ ခုနှစ် မေလ မြန်မာနိုင်ငံသို့ အလည်အပတ်သွားစဉ်က၊ ရိုဟင်ဂျာ ဒုက္ခသည်များ ဘေးကင်းစွာ မြန်မာနိုင်ငံသို့ အလည်အပတ်သွားစဉ်က၊ ရိုဟင်ဂျာ ဒုက္ခသည်များ ဘေးကင်းစွာ မြန်မာနိုင်ငံသို့ အလည်အပတ်သွားစဉ်က၊ သီးခြား စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်ရေးနှင့် လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု အထောက်အပံ့များ ရယူနိုင်မှု ပိုမို ကောင်းမွန်စေရေးတို့မှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တာဝန်ဖြစ်သည်ဟု ပြောခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကို ပံ့ပိုးရန်၊ အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့် မီဒီယာနှင့် ပဋိပက္ခသက်ရောက်မှုရှိသော ပြည်နယ်များအတွက် လူမှုအဖွဲ့အစည်း အားသန်စေသော စီမံကိန်းများကို အလေးထား၍ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အဖွဲ့ (USAID) ရန်ပုံငွေ ဒေါ်လာ ၇၂ သန်း ထောက်ပံ့ကြေး အပြင် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်ရှိ ဒုက္ခသည်များအတွက် ဒေါ်လာ ၁၂၇ သန်း ထောက်ပံ့ကြေးများ ကို [ကြေညာခဲ့သည်။](#)